

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjeništvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Franciškanova ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list v članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. tek. rač. 11.197. Telefon 3112.

Za izboljšanje gmotnega položaja učiteljstvu.

Dne 5. t. m. se je vršila seja Izvršnega odbora UJU, ki so ji prisostvovali poleg predsednika in članov izvršnega odbora še predsednik beograjskega poverjeništvu g. Milan Popović in prestavnika ljubljanskega poverjeništvu pov. tov. Skulj Andrej in urednik »Učit. Tov.« tov. Dimnik Ivan.

Na tej seji je bila skupno izdelana spomenica, ki so v njej razložene glavne želje jugoslovenskega učiteljstva v materialnem pogledu, z ozirom na materialni položaj ostalega uradništva.

Spomenica je izdelana povodom izdelave projekta novega uradniškega zakona in pravnika k zakonu o narodnih šolah.

V tej spomenici, ki bo izročena merodajnim faktorjem, je prosilo učiteljstvo, da se izvede sledeče:

I. Napredovanje.

Začasni učitelj ima plačo uradnika V. grupe II. kategorije po zakonu o uradnikih in ostalih uslužbencih civilnega reda z dne 31. julija 1923.

Učitelji pridejo v IV. grupo II. kategorije; po štirih letih učiteljske službe v IV. grupi napredujejo v III. grupo; po petih letih službe v tretji grupi napredujejo v II. grupo druge kategorije; po štirih letih službe v drugi grupi pridejo v I. grupo II. kategorije; po štirih službenih letih v I. grupi napredujejo v I. a grupo II. kategorije, s položajno plačo, ki je enaka položajni plači V. grupe I. kategorije.

Vsa napredovanja se vršijo avtomatično.

II. Mesečne specialne doklade.

Po členu 40. in 46. uradniškega zakona naj se prizna učiteljstvu narodnih šol, vadničkim učiteljem, učiteljstvu šol za defektno deco, vsem osebam prosvetne stroke z učiteljsko kvalifikacijo, otroškim vrtnaricam in strokovnim učiteljem (icam) III. kategorije sledeče doklade:

II. kategorija:

- a) začasni učitelj 150 Din
- b) stalni učitelj IV. grupe 300 ..
- c) stalni učit. III. in II. grupe 500 ..
- d) stalni učit. I. in I. a grupe 800 ..

III. kategorija:

- Strokovni učit. in zabavilje IV. gr. 100 Din
- Strokovni učit. in zabavilje III. gr. 200 ..
- Strokovni učit. in zabavilje II. gr. 300 ..
- Strokovni učit. in zabavilje I. gr. 500 ..

Ta doklada se vračunava v pokojnino po principu vračunavanja onih doklad, ki velja za nastavnike srednjih šol in finančne uradnike.

III. Draginjske doklade.

Učiteljicam, poročenim z učitelji in ostalimi državnimi uradniki pripada polna draginjska doklada.

IV. Upraviteljske doklade.

Po vseh dosedanjih šolskih zakonih in po zakonih drugih držav, je pripadala doklada za izvrševanje upraviteljskih dolžnosti, a taka doklada pripada v naši državi tudi ravnateljem srednjih in strokovnih šol, po zakonih o teh šolah. Z novim zakonom o narodnih šolah je v mnogočem povečana dolžnost in odgovornost upraviteljev narodnih šol. Z zakonom o Sokolu kraljevine Jugoslavije in z drugimi sličnimi ustanovami so dobili upra-

vitelji nove dolžnosti in s tem znatno razširili svoj delokrog.

Zaradi vsega navedenega prosimo, da se analogno dodatkom direktorjev srednjih šol, učiteljskih in strokovnih šol dodeli na podlagi čl. 40. in 46. zak. upraviteljem sledeča mesečna doklada:

Upraviteljem do 4 razredov 200 Din
upraviteljem s 4 do 8 razredov 300 ..
upraviteljem z nad 8 razredov 400 ..

Ta doklada se vračunava v pokojnino po istih principih, kot ravnateljem srednjih, strokovnih šol in učiteljskih.

V. Vadniški učitelji in strokovni učitelji šol za defektno deco.

Zaradi težje službe pripada tem učiteljem (icam) poleg doklade, ki jo prejema učiteljstvo, še doklada po čl. 7. uradniškega zakona za težjo službo in višjo izobrazbo in posebna doklada po 300 Din mesečno, kakor jo prejema sreski šolski nadzorniki druge kategorije po čl. 118. zakona o narodnih šolah.

VI. Stanarina.

Državna stanarina se naj po uradniškem zakonu izplačuje učiteljstvu v polni meri, poleg stanarine predvidene po čl. 29. zakona o narodnih šolah z ozirom na stalno draginjo stanovanj. V tem smislu naj bi se spremenil čl. 39. uradniškega zakona.

Z z. o. n. š. so izgubili upravitelji pravico do upraviteljskih doklad, ki so jo dosedaj imeli in odpade tudi državna stanarina, ki se ne bo vštela več v pokojnino, ki pa jo bodo prejeli uradniki drugih strok ter dobivali poleg tega še posebne doklade. Upravitelji na deželi so imeli že dosedaj naturalno stanovanje in razliko državne stanarine po členu 39. uradniškega zakona, a po novem šolskem zakonu izgubijo vso državno stanarino in bodo potemtakem imeli sedaj manjše prejemke nego prej.

Pripominjamo, da je dosedanja učiteljska službena doba podaljšana od 32 na 35 let in je to nov razlog, ki podkrepljuje upoštevane gornje prošnje.

Iz »Narodne Prosvete«.

Statistika

o izvenšolskem delu učiteljstva Mežiške doline.

Že večkrat je bila izprožena misel, naj bi posamezna učiteljska društva sestavila statistiko o izvenšolskem delu učiteljstva. — Ravno ob izdelavi osnovnošolskega zakona bi bila taka statistika nujno potrebna — a za je ostalo največkrat le pri sklepanju, do dejanske sestave vseh podatkov o izvenšolskem delu učiteljstva po društvih pa ni prišlo.

Ponovno pa se je pokazala potreba in oglašili sta se Mežiško in Kamniško učiteljsko društvo s sklepom, da zbereta med svojim članstvom popolnoma natančne podatke o izvenšolskem delu učiteljstva. Ker je pa taka statistika nujna potreba in bi bilo zelo koristno, da jo izdelajo vsa društva, priobčujemo kot primer že izdelano statistiko, ki nam jo je uposlalo Učiteljsko društvo za Mežiško dolino.

Priobčena statistika naj bo v vzgled in pobudo vsem učiteljskim društvom, kajti celotni podatki o izvenšolskem delu vsega slovenskega učiteljstva bi predstavljali neprecenljivo oporo pri vseh naših zahtevah v borbi za naše materialne in moralne pravice.

Javne korporacije	Število učiteljstva	Ni všteti v statistiko	Članov	Se udeležuje	Opravlja funkcije
Nadaljevalno šolstvo			—	12	6
Kmetijsko-gospodarske ustanove			26	17	17
Prosvetna združenja			27	18	12
Humanitarna društva	46	4	35	21	19
Telovadna združenja			31	14	15
Narodno-obrambna društva			59	10	9
Pevsko-glasbena društva			12	11	4
Razna društva			19	6	6
S k u p a j	46	4	209	109	88

En učitelj(ica) je včlanjen 4:8 krat, se udeležuje 2:6 krat in opravlja 2:1 funkcij v društvih oziroma javnih korporacijah. Ni pa tu všteto članstvo in ne poverjeništv raznih književnih združenj.

LISTEK.

Turneja učiteljskega pevskega zbora na Čehoslovaško.

Naš pevski zbor stoji pred prvim korakom v svet. Odločil se je za bratsko Čehoslovaško. Ta korak nas navdaja z navdušenjem in ponosom, kajti znano je, da znajo bratje Čehi najbolj nele ceniti, ampak tudi preceniti umetniško višino pevskega zborov, ki jih sami goje, kakor malokateri drugi narod na svetu. S ponosom nas navdaja tedaj misel, da se naš zbor tega ni ustrašil. A gre še dlje, naše upanje: da bi turneja pevskega zbora bil prvi temeljni kamen organizacijske zgradbe vsega slovenskega učiteljstva v Evropi!

Da bo naše učiteljstvo pristrčno sprejeto v Čehoslovaški republiki nam zagotavljajo že predpriprave in veliko razumevanje odločujočih faktorjev v raznih krajih Čehoslovaške. Protektorat turneje je prevzel minister in poslanik dr. Anđelinović, županstva in pevska društva so obljubila in že izdelala program pomoči.

Posebno srečna je misel pevskega zbora prireditelji matineje za šolsko mladino v Plznu, Pragi in Hr. Kralove, da s tem poudari tudi vzgojne naloge svojega truda; najvažnejša pa, da se turneja vrši v mesecu, ko obhaja sivo-lasi in v domovini oboževani predsednik bratske republike svojo 80letnico.

Želimo, da bi naši pevci odšli proti severu tako pripravljeni in tako razpoloženi, da bo resnica nadkrilila naša upanja. Kajti njihov uspeh bo tudi naš uspeh in uspeh vsega slovenskega učiteljstva.

Pevski zbor UJU.

Priprave za koncertno turnejo v Čehoslovaško (26. marca do 7. aprila) so v polnem teku. Program je določen v podrobnostih. Zbor priredi 7 koncertov in 3 matineje za šolsko mladino. Pri aranžmaju koncertov kakor tudi pri vseh pripravah za čim boljši uspeh turneje je pevski zbor deležen izredne podpore Lige čehoslovaške-jugoslovenske, ki ji gredo na roko tudi različne krajevne, posebno učiteljske organizacije. Protektorat nad vso turnejo je iz posebne naklonjenosti prevzel naš poslanik g. Anđelinović v Pragi, protektorat nad koncerti in poedinih mestih pa mestni zastopi. Tako bo turneja ne le umetniška mani-

festacija, temveč tudi manifestacija tradicionalnih bratskih vezi med čehoslovaškim in jugoslovenskim narodom.

Na članstvu pevskega zbora je, da koncertni nastopi čim častneje uspejo. Točen in redni obisk pevskega tečaja je predpogoj za umetniško višino zbora, ki je potrebna za inozemstvo, posebno še za zemljo, ki ima ogromno glasbeno kulturo. Naj se članstvo zbora tega popolnoma zaveda, ker nas le kratka doba loči od turneje.

KONCERTNI PROGRAM PEVSKEGA ZBORA UDRUŽENJA JUGOSLOVENSKEGA UČITELJSTVA, SEKCIJA LJUBLJANA.

za turnejo po Čehoslovaški republiki ob priliki 80letnice prezidenta Masaryka od 26. marca do 7. aprila.

Dugan Franjo ml.: Dvije narodne iz Bosne: a) Uzeh dugum, b) Jel' ti zao (mešana zbor).

Dugan Franjo ml.: Jurjevske pjesme iz Turropolja: a) Jurjevska iz Dubranca, b) Druška jurjevska iz Dubranca, c) Jurjevska iz Buševca-Kučec.

Adamič Emil: Vragova nevesta.
Lajovic Anton: Zlato v Blatni vasi.

Novi šolski zakon in narodno šolstvo v Prekmurju.

Novi šolski zakon je položil temelj, na katerem se bo gradila nova, prava jugoslovenska šola v Prekmurju. Razlika med starimi zakonskimi določili, ki so veljala v Prekmurju, in novim zakonom, nikjer ne bo tako občutna, kakor baš v Prekmurju. Davne želje in zahteve učiteljstva iz Prekmurja so se uresničile; novi zakon je napravil konec kaotičnim prekmurjskim šolskim razmeram in omogoča podvig in napredek naše narodne šole.

Dosedanje stanje je bilo resničnemu napredku šole v veliko oviro, ker je v marsičem onemogočalo šolsko in izvenšolsko delovanje učiteljstva.

Pokazati hočem na nekaj izrazito in specialno naših šolskih zadev, ki so bile rešene z novim šolskim zakonom v korist šole in učiteljstva.

V Prekmurju so bile šole kaj različne. Obstojale so tu: državne, občinske in verske šole. Le-te so se zopet ločile po različnih konfesijah, ki obstojajo v Prekmurju, kakor: rimo-katoliške, evangeličanske, židovske in kalvinske. Razne šolske uredbe in naredbe so skušale omiliti to različnost v prekmurjskem šolstvu in marsikaj je bilo res enotnega z ozirom na notranji ustroj šole in pouka. V drugih pogledih pa so še doslej veljali stari madžarski zakoni. Posamezne verske občine so dosledno zahtevale svoje stare pravice do šole. Šolski stolci — nekakšni krajevni šolski odbori — ki so bili predstavniki svoje verske občine kot stara madžarska ustanova, so bili razpuščeni šele z novim zakonom. V prejšnji strankarski borbi je bila dokaj glasna zahteva šolskih stolcev in posameznih konfesij po verskih šolah z vsemi pravicami, ki jim jih je dajal madžarski zakon, za katere so zahtevali uzakonjenje v jugoslovenski zakonodaji. Da dovolj podčrtam zahtevo po konfesionalni upravi naših verskih šol in uspehe, ki so jih dosegli politični predstavniki, omenim le značilen slučaj, da je pri uredbi o krajevnih šolskih odborih od 2. maja 1927., ki je bila veljavna za vso državo, Prekmurje tvorilo izjemo; tukaj so ostali še naprej šolski stolci.

Šolski stolci kot verske ustanove, so bili organizirani tako, da je bil predsednik stolca za vse šole v fari župnik, pa če jih je bilo šest, kakor je to v Prekmurju običaj. Šolski stolci so bili po večini, osobito v prvih časih — brez razlike konfesije — napram slovenski šoli nerazpoloženi in nenaklonjeni. To so občutili najbolj pač oni učitelji, ki so službovali na takih šolah.

Vedno in pri vsaki priliki smo zahtevali unifikacijo prekmurjskega šolstva, zavedajoč se, da ta različnost šol ne bo dovolila zaželjenega napredka naši šoli § 1., prvi odstavek novega zakona pravi: »Narodne šole so državne naprave.« S tem je unifikacija izvršena in v Prekmur-

Kogoj Marij: Vrabc in strašilo (mešani zbor).

Grgošević Zlatko: »Okolo žujačkog venca...« (Pučki obred). a) Posle žetve. b) Po putu. c) Pred vrati. d) Molitva »okolo žujačkog venca«. e) Za zбоgom. (Ženski in mešani zbor, ter dvojni mešani zbor).

Stolcer-Slavenski Josip: Romarska.
Lajovic Anton: Koledniki: a) žalostni koledniki, b) častitljivi koledniki, c) veseli koledniki.

Lajovic Anton: Žabe (ženski zbor).
Ravnik Janko: Zimska pesem.
Ravnik Janko: Kmetiška (ženska zbor) s četveročrno spremljavo klavirja.

Papandopolu-Pečić Boris: Svatovske. a) Kad krenu svatovi. b) Kad igra kolo. c) Kad odvedu nevestu. d) Kad djevojka prima »dobru molitvu« (mešani zbor s sopran-solo).

Zganc Vinko: Jedna majka vumrla. Vi soke čizme z ruskimi petami... Dil, dil dudu...

Adamič Emil: Potrkan ples.
Mokranjac St. Stevan: X. rukovet.

Meseca februar in marec naj bosta posvečena nabiranju članov za Mladinsko Matico!